

PeuterPlusPlan

Analyse doelen Jonge Kind
peuters (pre-fase)

November 2022

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2022 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: <http://jongekind.slo.nl>

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

Inleiding

Aanbodsdoelen Jonge Kind

Op verzoek van het ministerie van OCW heeft SLO inhoudskaarten met aanbodsdoelen voor het jonge kind ontwikkeld. Ze brengen in kaart waaraan met jonge kinderen gewerkt kan worden, in de voorschoolse periode en in de eerste jaren van de basisschool. De aanbodsdoelen geven een richting waarin kinderen onderwerpen verkennen en ermee leren omgaan. Ze zijn samengesteld door SLO-specialisten op de verschillende leergebieden in samenwerking met experts en voorgelegd aan het onderwijsveld.

De inhoudskaarten met aanbodsdoelen Jonge Kind helpen pedagogisch medewerkers en leerkrachten om te komen tot een beredeneerd aanbod voor alle ontwikkelingsgebieden. Het doel is het inhoudelijk repertoire van de professionals te vergroten en versterken om zo een kwalitatief hoog aanbod aan jonge kinderen te bieden.

Volgsystemen Jonge Kind

Om de ontwikkeling van peuters en kleuters te volgen, te stimuleren en te registreren zijn er diverse kindvolgsystemen op de markt. Deze volgsystemen kunnen pedagogisch medewerkers en leerkrachten helpen bij het maken van inhoudelijk verantwoorde keuzes in het aanbod aan het jonge kind. Een aanbod dat zowel passend is voor kinderen met een achterstand als voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Analyses van volgsystemen Jonge Kind

Sinds 2013 analyseert SLO in hoeverre de aanbodsdoelen vóórkomen in (veel gebruikte) volgsystemen Jonge Kind. Dit ook in opdracht van het ministerie van OCW. Bij deze analyses richt SLO zich op de doelen voor taal, rekenen-wiskunde, sociaal-emotioneel en bewegingsonderwijs zoals die op de inhoudskaarten staan beschreven. SLO wil met de analyse een objectief beeld geven. Daarom wordt elk volgsysteem steeds door meerdere analisten met een onderwijsachtergrond bekeken, voordat wordt bepaald of een doel aanwezig, niet aanwezig of deels aanwezig is. Dat betekent overigens niet dat een volgsysteem niet voldoet als doelen ontbreken: er kan door de uitgever bewust voor gekozen zijn om bepaalde doelen wel of niet op te nemen (zie reactie uitgever).

Analyserapportage per volgsysteem Jonge Kind

De analyserapportage vermeldt welke SLO-doelen Jonge kind wel en niet in beeld gebracht worden door het volgsysteem en kan daarmee behulpzaam zijn voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten bij het kiezen van een volgsysteem dat past bij de eigen situatie.

Iedere rapportage bestaat uit drie delen. In het eerste deel geeft de uitgever een reactie op de uitgevoerde analyse en op de rapportage van de analyse. Het tweede deel is een objectieve beschrijving van het volgsysteem. In het derde deel worden de analyseresultaten in tabelvorm weergegeven met een eventuele toelichting op de analyseresultaten.

Alle analyserapportages worden op dezelfde wijze weergegeven en worden gepresenteerd op de website Jonge Kind van SLO (<http://jongekind.slo.nl>).

DEEL 1: PeuterPlusPlan

Reactie van de uitgever

Hier bieden we de uitgever de mogelijkheid om een reactie te geven op de uitgevoerde analyse(s) en op de rapportage van de analyse(s).

Taal	<p>PeuterPlusPlan is een systeem dat veel meer doet dan alleen de ontwikkeling van kinderen volgen. Je volgt de ontwikkeling niet periodiek door een lijstje 'af te vinken', maar door de ontwikkeling doorlopend, in de dagelijkse praktijk, te observeren en te registreren. De ontwikkelingsgerichte werkwijze bestaat uit observeren, registreren en het bieden van een doelgericht aanbod dat past bij de ontwikkeling van ieder uniek kind. PeuterPlusPlan gaat uit van ontwikkelingsfasen en niet vanuit leeftijdsfasen.</p>
Rekenen-wiskunde	<p>Met PeuterPlusPlan volg je de ontwikkeling van een kind op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotioneel functioneren. De ontwikkelingsgegevens worden in het actuele groepshulpplan omgezet naar een passend aanbod voor ieder kind. Het volgsysteem laat zien waar een kind in zijn ontwikkeling aan toe is, ongeacht de leeftijd van het kind.</p>
Sociaal-emotionele ontwikkeling	<p>PeuterPlusPlan is als innovatief kindvolgsysteem altijd in ontwikkeling. Dat betekent dat er vanuit actuele ontwikkelingen en gebruikerservaringen regelmatig aanpassingen plaatsvinden.</p>
Bewegingsonderwijs	<p>De analyse toont aan dat vrijwel alle doelen terug te vinden zijn in PeuterPlusPan. Doelen die in deze analyse gedeeltelijk terugkomen, worden in alle gevallen toegelicht in de helpende i-teksten. Deze i-teksten zijn bedoeld als aanvulling en bieden bij ieder doel een concrete toelichting. Hierdoor is PeuterPlusPlan een overzichtelijk en eenvoudig systeem in gebruik.</p>

DEEL 2: PeuterPlusPlan Beschrijving

Titel	PeuterPlusPlan
Auteur(s)	Karen Jongeneel
Uitgever	Bureau Educatief
Jaar van uitgave	2017 (continue bijgesteld)
Doelgroep	Alle organisaties die werken met kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar
Samenstelling van het volgsysteem	Ontwikkelingsgericht digitaal kindvolgsysteem met applicatie. Bevat instrumenten om voor ieder kind op de vier ontwikkeldomeinen (taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek) de ontwikkeling in beeld te brengen. Dit gebeurt op basis van ontwikkelingsfasen (baby (0-1jr), dreumes (1-2jr), peuter (2-4jr)). Daarnaast zijn deze ontwikkeldomeinen opgedeeld in ontwikkellijnen die op hun beurt zijn opgedeeld in observatiedoelen. Rapportage mogelijkheden per periode, voor oudergesprekken en voor overdracht.
Doorgaande lijn	Er is een doorgaande lijn mogelijk met de CED-leerlijnen (o.a. in ParnasSys).
Geanalyseerde onderdelen	De scorelijsten voor baby, dreumes en peuter op de vier ontwikkelingsdomeinen.
Uitgangspunten en doelstellingen van het volgsysteem	Met PeuterPlusPlan kun je de ontwikkeling van een kind in de leeftijd van 0 - 4 jaar volgen. Het is een (hulp)middel om gericht naar de ontwikkeling van een kind te kijken. Tevens is het ook een middel dat automatisch en vroegtijdig achterstanden en voorsprongen kan signaleren, zodat er doelgericht kan worden ingestoken op de zone van de naaste ontwikkeling. PeuterPlusPlan werkt vanuit ontwikkelingsfasen en niet vanuit leeftijdsfasen. Daarnaast sluit PeuterPlusPlan aan bij de doelen die gebruikt worden in het basisonderwijs. De rapportagemogelijkheden in PeuterPlusPlan kunnen daarom ook gebruikt worden voor een warme overdracht naar de basisschool van het kind.

<p>Korte beschrijving van visie op het jonge kind zoals aangegeven in het volgsysteem</p>	<p>“Aan de hand van de observatiedoelen zie je welke stapjes de kinderen zetten in hun ontwikkeling, in elke periode. Natuurlijk zetten niet alle kinderen in hetzelfde tempo stapjes in de ontwikkeling, dit zie je vooral in de baby- en dreumesperiode. Waar het ene kind zich rustig ontwikkelt, maakt een ander kind een grote sprong. Het gaat erom dat je in de baby- en dreumesperiode in beeld brengt wat een kind kan en dat je hem of haar prikkelt om iets nieuws te leren. De ontwikkeling van een peuter verloopt al meer lineair dan de ontwikkeling van een baby of een dreumes. Vanaf de peuterperiode ga je de kinderen nog gerichter volgen. De observatiedoelen zijn dan verdeeld in vier perioden van een half jaar.”</p>
<p>Inhoud</p>	<p>In PeuterPlusPlan staan vier ontwikkeldomeinen centraal. Dat zijn taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. In het systeem of via de applicatie kan er voor elk observatiedoel aan worden gegeven of het in ontwikkeling is of dat het kind het behaald heeft. Daarnaast kan middels rapportage uitgelezen worden of er sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong of achterstand t.o.v. de verwachte ontwikkeling.</p> <p>Elk kind heeft een persoonlijk dossier. Van hieruit heeft de pedagogisch medewerker toegang tot alle informatie die rondom dit kind is verzameld. Scores zijn overzichtelijk in te vullen per domein.</p>
<p>Aspecten taalontwikkeling</p>	<p>De ontwikkellijn bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • schriftelijke taal (leesplezier, boekoriëntatie, verhaalbegrip, taalbewustzijn, taalbeschouwing en fonemisch bewustzijn), • mondelinge taal (woordenschat, taalgebruik en spraak-taalontwikkeling). <p>Deze zijn nog verder onderverdeeld in: leesplezier, beginnende geletterdheid, taalfuncties, oriëntatie op boek en verhaal, oriëntatie op geschreven taal, fonemisch bewust zijn, passieve en actieve woordenschat, luisteren, vloeiend en verstaanbaar vertellen, interactief taalgebruik, gesprekjes voeren, zinsbouw en mening uiten en vragen stellen.</p>
<p>Aspecten rekenontwikkeling</p>	<p>De ontwikkellijn bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tellen en getalbegrip, • tijd & geld, • meten & wegen, • ruimtelijke oriëntatie en • construeren.

	Deze zijn nog verder onderverdeeld in: omgaan met de telrij, omgaan met hoeveelheden, hoeveelheidsbegrippen, cijfers en getallen, tijdsbegrippen, begrippen rondom inhoud, gewicht meten en geld, vergelijken, sorteren en ordenen, tegenstellingen, meetkundige begrippen, figuren vormen en kleuren, oriënteren en lokaliseren, construeren en (na) bouwen.
Aspecten sociaal-emotionele ontwikkeling	De ontwikkellijn bestaat uit: <ul style="list-style-type: none"> • zelfstandigheid, • werkhouding, • concentratie, zelfbeeld en • sociaal gedrag. Deze zijn nog verder onderverdeeld in categorieën, namelijk: betrokkenheid, taakgerichtheid, welbevinden, autonomie, sociaal initiatief, flexibiliteit, impulsbeheersing en inlevingsvermogen.
Aspecten bewegingsonderwijs	De ontwikkellijn bestaat uit: grote en fijne motoriek. Deze zijn nog verder onderverdeeld in categorieën, namelijk: evenwicht en balans, lopen, rennen en fietsen, klimmen en klauteren, springen, gooien en vangen, verven, kleuren en tekenen, oog-handcoördinatie en werken met materialen.
Werkwijze	Bij de baby's en dreumesen zijn de observatiedoelen verdeeld over perioden van een jaar. De observatiedoelen voor peuters zijn verdeeld in vier perioden van een half jaar. Naast de observatiedoelen wordt er ook gewerkt met overdrachtsdoelen. Deze zijn bedoeld voor de overgang naar het basisonderwijs en zijn in te vullen net voordat het kind vier jaar oud wordt. Via het webbased programma of de applicatie observeren de pedagogisch medewerkers geregeld de ontwikkeling van de kinderen en registreren dit. Vanuit de automatische signaleringsfunctie van het programma wordt een overzicht gemaakt van eventuele achterstanden of voorsprongen. Voor alle kinderen kan een individueel perioderapport worden gedownload in PDF. Op basis hiervan worden er opties gegeven voor een ontwikkelings- en doelgericht aanbod. Deze activiteiten kunnen de pedagogisch medewerkers koppelen aan doelen uit het systeem.
Aanwijzingen voor registratie	In PeuterPlusPlan wordt van alle te observeren onderdelen een omschrijving gegeven. Deze wordt

	gevonden onder het 'i-tje'. Er is dan de mogelijkheid om aan te geven of het observatiedoel 'in ontwikkeling is' of 'behaald'.
Aanwijzingen voor hulp bij gesignaleerde problemen	<p>Door het automatisch vaststellen van aandachtspunten wordt er voor de pedagogisch medewerker zichtbaar welke doelen en vaardigheden extra stimulans vereisen (per kind). Er is een verkleuring zichtbaar van groen naar oranje. PeuterPlusPlan geeft hierbij aan: 'de oranje omranding is niet bedoeld om een oordeel te geven over het verloop van de ontwikkeling, maar wel om inzichtelijk te geven op welke gebieden extra stimulans nodig is'.</p> <p>Tevens kan via het perioderapport informatie verkregen worden over welke doelen wel/niet behaald zijn. De ontwikkelingsgerichte voorstellen zorgen ervoor dat de pedagogisch medewerker kan zorgen voor een doelgericht aanbod en opbrengstgerichte werkwijze.</p>
Opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> • "Het PeuterPlusPlan kan naast de bekende VVE-programma's worden gebruikt, zoals: Startblokken, Uk en Puk, Schatkist, Piramide, Kaleidoscoop, Peuterplein, Ko-totaal en Sporen." • Mogelijkheid tot overzicht oudergesprek en overdrachtsrapport. Tevens (op aanvraag) mogelijkheid voor monitoring voor de gemeente (AVG-proof). • Mogelijkheid tot thema-groepsplanner waar de doelen aan activiteiten gekoppeld kunnen worden vanuit bijv. een VVE-programma. • Mogelijkheid voor een themaplanner 'spelroutines en woordenschat'. (In testfase) • Mogelijkheid tot hulplan. Hierin krijgt de pedagogisch medewerker een groepsoverzicht welke ontwikkeldoelen extra stimulans vereisen. Daarnaast is het mogelijk om een groepsoverzicht op te roepen met 'toekomstige' doelen in de zone van de naaste ontwikkeling, zodat pedagogisch medewerkers ook inzichtelijk in beeld krijgen wat voor ieder kind het 'volgende stapje' is in de ontwikkeling. Zo worden er ook passende doelen aangereikt voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Het hulplan is gekoppeld aan het volgsysteem waardoor wijzigingen automatisch verwerkt worden.

DEEL 3: PeuterPlusPlan

Tabel met analyseresultaten op SLO-doelen

Legenda:			
■	=	aanwezig	
▣	=	gedeeltelijk aanwezig	
□	=	niet aanwezig	
n.v.t.	=	niet van toepassing	

Taal

(INHOUDSKAART AUGUSTUS 2020)

Mondelinge taalvaardigheid		
Woordenschat en woordgebruik	Uitbreiden van de receptieve woordenschat	■
	Uitbreiden van de productieve woordenschat	■
	Gebruiken van nieuwe woorden in andere situaties	■
	Gebruiken van steeds meer verschillende en complexere woorden	■
	(Nieuwe) woorden vormen	■
Toelichting		
-		
Sprek <i>Vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing</i>	Uitspreken van alle klinkers en medeklinkers in een woord, zoals ook onbeklemtoonde lettergrepen en alle achter elkaar staande medeklinkers	■
	Klanken vormen met het Nederlandse klanksysteem	■
	Zinnen vormen	■
	Vertellen op een begrijpelijke en verstaanbare wijze	■
	Beschrijven van iets of iemand uit de eigen omgeving met gebruik van losse woorden of eenvoudige zinnen	■
	Uitvoeren van eenvoudige, korte spreektaken met het doel om te amuseren of informeren	■

<i>Non-verbale communicatie en visuele ondersteuning</i>	Gebruiken van gebaren en mimiek om boodschappen te ondersteunen	■
	Vertellen aan de hand van (zelf meegenomen) materiaal	■
Toelichting -		
Luisteren	Ontwikkelen van verhaalbegrip	■
	Luisteren naar en begrijpen van uitleg over activiteiten en taken	■
	Luisteren naar en begrijpen van instructie(-s)	■
	Luisteren naar en begrijpen van een verhaal (eenvoudige chronologische structuur met korte zinnen)	■
	Luisteren naar liedjes en versjes	■
	Luisteren naar eenvoudige voorstellingen, belevenissen van volwassene of kind	■
	Luisteren naar en begrijpen van gesproken tekst op radio, tv en internet	■
	Samenvatten van wat wordt verteld	■
	Evalueren van wat wordt verteld	■
Toelichting -		
Gesprekken voeren	Gesprekjes voeren met de leidster en/of een ander kind	■
	Uiten van een mening en deze vergelijken met de mening van anderen	■
	Beantwoorden van verschillende type vragen met korte taaluitingen en eventueel ondersteunt door gebaren	■
	Stellen van vragen om ergens meer over te weten te komen of hulp te krijgen	■
	Kennismaken met enkele gespreksregels	■

	Gebruiken van gebaren en mimiek om gespreksbijdragen te ondersteunen	■
	(Spontaan) reageren op een ander kind of de leidster	■
Toelichting		
-		

Aanvankelijk lezen		
Leesplezier	Ontwikkelen van leesplezier vanuit een rijke leesomgeving	■
	Meeleven met prentenboeken (leesbeleving)	□
	Genieten van voorgelezen versjes, gedichtjes, rijmpjes of verhalen	■
Toelichting		
<p><i>Het item 'Meeleven met prentenboeken (leesbeleving)' is gedeeltelijk gescoord omdat het meeleven als zodanig in PeuterPlusPlan alleen genoemd wordt in de toelichting bij het overdrachtsdoel 'Ervaart plezier tijdens het voorlezen van verhalen, versjes en rijmpjes'. Er wordt wel geobserveerd of een kind geboeid is door een verhaal. Maar meeleven gaat nog stapje verder.</i></p>		
Oriëntatie op verhaal en tekst	Bladeren door (prenten-)boeken	■
	Ontdekken dat illustraties ook een verhaal vormen	■
	Herkennen van (bekende) veelvoorkomende pictogrammen	■
	Herkennen van verschillende vormen van schriftelijke communicatie uit de eigen leefwereld	■
	(Mondeling) reageren op 'tekst' met blijk van herkenning, waardering en eigen mening	■
	Ontdekken dat er verschillende soorten schriftelijke bronnen zijn	■
Toelichting		
-		

Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe	Spelen met klanken (fonemen) en symbolen	■
	Bewust worden van klanken in woorden	■
	Spelen van spelletjes rond taal	■
	Ontdekken van relaties tussen klanken en letters in een speelse context	□
	Ervaringen opdoen in rijmen	■
	Herkennen van symbolen	■
<p>Toelichting</p> <p><i>Het item 'Ontdekken van relaties tussen klanken en letters in een speelse context' is gedeeltelijk gescoord omdat de link tussen klank-letter pas in het i-tje bij het overdrachtsdoel 'Heeft ervaring opgedaan met spelletjes rond taal (woord- en klankspelletjes) en wordt zich bewust van klanken in woorden' naar voren komt. Het komt niet expliciet in een observatiepunt voor.</i></p>		

Aanvankelijk schrijven		
Oriëntatie op geschreven taal	Interesse tonen in geschreven taal	■
	Ontdekken dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen	■
	Ervaren dat tekenen en tekens mogelijkheden bieden tot communicatie	■
	Naschrijven, stempelen of typen van letters en woorden	■
	Spelen met letters en woorden	□
	Verschil ontdekken tussen 'schrijven' en 'lezen'	■
	Verkennen van schrijven (krabbels), vooral via tekenen, krabbelen, letterachtige vormen, letter-/tekenreeksen	■
<p>Toelichting</p> <p><i>Het item 'Spelen met letters en woorden' is gedeeltelijk gescoord omdat het pas in het i-tje bij het overdrachtsdoel 'Heeft ervaring opgedaan met het verkennen van schrijven en ontdekt dat 'tekens' mogelijkheden bieden tot communicatie' naar voren komt. Het komt niet expliciet in een observatiepunt voor.</i></p>		

Taalbeschouwing		
	Op speelse wijze bezig zijn met taal	■
	Bewust worden van het eigen taalgebruik	■
	Bewust worden dat je over taal kunt praten	□
<p>Toelichting</p> <p><i>Het item 'Bewust worden dat je over taal kunt praten' is gedeeltelijk gescoord omdat het pas in het i-tje bij het overdrachtsdoel 'Is op speelse wijze bezig met taal en wordt zich bewust van eigen taalgebruik' naar voren komt. Het komt niet expliciet in een observatiepunt voor.</i></p>		

Rekenen-wiskunde
(INHOUDSKAART DECEMBER 2019)

GETALLEN: Getalbegrip		
Telrij	Noemen van namen van telwoorden	■
	Opzeggen van stukjes telrij (akoestisch tellen)	■
Toelichting -		
Hoeveelheden	Tellen van kleine hoeveelheden	■
	Synchroon tellen	■
	Leggen van één-op-één relaties door voorwerpen aan elkaar te koppelen, bij elkaar te leggen of te verbinden	■
	Vergelijken van kleine hoeveelheden 'op het oog' of door gelijke rijtjes te maken; en vergelijken van grotere hoeveelheden met groot verschil in aantal 'op het oog'	■
	Omgaan met begrippen rond hoeveelheden	■
	(Her)kennen van kleine groepjes (2 of 3) zonder tellen	■
	Nadenken over de functie van tellen en de betekenis van telwoorden	☐
	Nadenken over begrippen als (heel) veel en (heel) weinig	☐
Toelichting -		

Getallen	Herkennen en benoemen van enkele cijfers en getallen	■
	Verkennen van cijfers en getallen die in het dagelijks leven gebruikt worden	■
Toelichting -		
Relaties tussen telrij, hoeveelheden en getallen	Ontdekken dat getsymbolen, tellen, telwoorden en hoeveelheden iets met elkaar te maken hebben	■
Toelichting -		

GETALLEN: Bewerkingen		
	Ervaring opdoen met optellen en aftrekken door steeds een voorwerp (of persoon) erbij of eraf te halen en te beseffen dat het eentje meer of minder wordt	■
	Ervaring opdoen met het 'eerlijk' verdelen	■
	Omgaan met begrippen rond optellen, aftrekken en verdelen	■
Toelichting -		

METEN EN MEETKUNDE: Meten		
Lengte, omtrek en oppervlakte	Vergelijken op lengte	■
	Voorwerpen sorteren op basis van lengte	■
	Omgaan met begrippen rond meten	■
	Vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en omgaan met begrippen daarbij	□
	Metten van eigen lichaamslengte	■
<p>Toelichting</p> <p><i>Het item 'Vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en omgaan met begrippen daarbij' is gedeeltelijk gescoord omdat het omgaan met de begrippen bij tegenstellingen in lengte, niet expliciet in een observatiepunt voorkomt. Het staat wel uitgewerkt in het i-tje bij het overdrachtsdoel: Is spelenderwijs in aanraking gekomen met vergelijken en ontdekken van tegenstellingen.</i></p>		
Inhoud	Vergelijken op inhoud	■
	Ervaring opdoen met inhouden door vullen, overgieten en leegmaken	□
	Ervaring opdoen met begrippen rond inhoud	■
	Vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en herkennen van begrippen	■
<p>Toelichting</p> <p><i>Het item 'Ervaring opdoen met inhouden door vullen, overgieten en leegmaken' is gedeeltelijk gescoord omdat het vullen, overgieten en leegmaken, niet expliciet in een observatiepunt voorkomt. Het staat wel uitgewerkt in de i-tjes bij de twee observatiepunten mbt inhoud (Speelt met bakjes en water/zand (2-2,5jr) en het overdrachtsdoel: Heeft in spelsituaties ervaring opgedaan met vergelijken en de begrippen rond inhoud).</i></p>		

Gewicht	Ontdekken en onderzoeken van wat zwaar, heel zwaar en licht is en deze begrippen herkennen	■
	'Tillen' en 'wegen' van verschillende voorwerpen en vergelijken wat zwaarder is of het zwaarst en wat lichter is of het lichtst en deze begrippen leren herkennen	■
	Ervaring opdoen met meten van gewicht met informele 'weeginstrumenten' en maten	■
Toelichting -		
Tijd	Verkennen van de indeling en het verloop van de dag (dagritme) en de namen voor de verschillende momenten.	■
	Navertellen van gebeurtenissen in de juiste volgorde	■
	Gesprekjes voeren waarin begrippen voorkomen die te maken hebben met tijdsbeleving en tijdsbesef	■
	Ontdekken van de functie van een klok	■
Toelichting -		
Geld	Omgaan met (en imiteren van) kopen, verkopen en betalen	■
	Kennismaken met geld (munten en biljetten) en ervaren dat het een betaalmiddel is	■
	Ervaring opdoen met begrippen rond geld	■
Toelichting -		

METEN EN MEETKUNDE: Meetkunde		
Oriënteren in de ruimte	Ervaring opdoen met meetkundige begrippen	■
	Vertellen over situaties en voorwerpen en waar deze zich bevinden	□
	Gesprekjes voeren over concrete voorwerpen en situaties die niet direct zichtbaar zijn (voorstellingsvermogen)	■
<p>Toelichting</p> <p><i>Het item 'Vertellen over situaties en voorwerpen en waar deze zich bevinden' is gedeeltelijk gescoord omdat het als voorbeeld in het i-tje bij het overdrachtsdoel 'Heeft ervaring opgedaan met de ruimtelijke begrippen voor, achter, naast, in, op, boven, onder, dichtbij en ver' naar voren komt. Het komt niet expliciet in een observatiepunt voor.</i></p>		
Construeren	Construeren met vrij constructiemateriaal	■
	Construeren met meetkundig constructiemateriaal en ook nabouwen	■
	Ontwerpen van mozaïek- en kettingpatronen	■
	Construeren met papier (vouwen) en op papier	■
<p>Toelichting</p> <p>-</p>		

Opereren met vormen en figuren	Onderzoeken van eigenschappen van voorwerpen en op basis van een eigenschap sorteren (classificeren)	■
	Onderscheiden en benoemen van meetkundige vormen	■
	Spelen/experimenteren rond zon en schaduw met vormen en figuren	■
	Experimenteren met spiegels en spiegelen	■
Toelichting		
-		

Verhoudingen		
	Experimenteren met verhoudingen	■
	Gesprekjes voeren over verhoudingen	☐
Toelichting		
-		

Verbanden		
	Omgaan met symbolen en pictogrammen in een dagplanning	■
	Samen experimenteren met het maken van een beelddiagram	■
Toelichting		
-		

Sociaal-emotionele ontwikkeling

(ONTWIKKELINGSKAART NOVEMBER 2022)

Emotionele competenties		
Zelf (zelfbeeld)	Ontdekken van gevoelens en emoties van zichzelf	■
	Ontdekken van de eigen kwaliteiten en krachten	■
	Ontdekken van verschillen tussen zelf en ander	■
<p>Toelichting</p> <p><i>Het item 'Ontdekken van de eigen kwaliteiten en krachten' is gedeeltelijk gescoord omdat er geobserveerd wordt op 'Weet wat hij leuk vindt'. Het ontdekken van eigen kwaliteiten is geen logisch gevolg van het weten wat je leuk vindt.</i></p>		
Zelfsturing (zelf-management)	Grip krijgen op (eigen) gevoelens	■
	Bijsturen/stoppen van ongewenst gedrag	■
	Uitvoeren van eenvoudige opdrachten en/of doelen	■
<p>Toelichting</p> <p>-</p>		
Relaties (sociale vaardigheden)	Plezier beleven in het omgaan met een ander	■
	Spelen naast of met andere kinderen	■
	Ontdekken wat het vraagt om in een groep deel te nemen	■
	Open staan voor oplossingen bij conflicten	■
<p>Toelichting</p> <p>-</p>		

Sociale competenties		
De ander (besef van de ander)	Open staan voor de emoties van een ander	■
	Deel uitmaken van een groep	■
	Inschatten van het gedrag van een ander	■
Toelichting -		

Morele competenties		
Kiezen (keuzes maken)	Maken van een keuze	■
	Zelf willen doen	■
Toelichting -		

Bewegingsonderwijs

(INHOUDSKAART DECEMBER 2021)

Balanceren	Lopen in balans	■
	Rijden in balans	■
	Glijden in balans	■
	Zitten in balans	■
Klauteren	Met handen en voeten steunpunten zoeken bij het klauteren	■
Springen	Afzetten om te springen	■
Over de kop gaan	Om lengteas draaien en stoppen	■
Zwaaien	Meebewegen tijdens de zwaai	■
Toelichting -		

Mikken	Bal met vaart wegspele	■
	Gericht rollen of werpen	■
Jongleren	(Over-)rollen dat de bal goed ontvangen kan worden	■
Tikspelen	Weglopen van een tikker (pakker)	■
Toelichting -		

Bewegen op muziek	Bewegingen maken op muziek	■
Toelichting -		